

سری کتاب‌های آموزشی کمک حافظه

دوران‌دینان

حقوق مدنی

مشارکت:

اشخاص و محجورین، اموال و مالکیت، قواعدهای عمومی قراردادها، ضمان قهری

مطابق با سرفصل‌های آموزشی دانشجویان

ویژه دانشجویان، داوطلبان آزمون وکالت، قضا، کارشناسی ارشد و دکتری

تألیف: دکتر مهدی فلاح خاریکی

عضو هیأت علمی دانشگاه

سرشناسه	: فلاح خاریکی، مهدی، ۱۳۶۵ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: کمک‌حافظه حقوق مدنی ... / تالیف مهدی فلاح‌خاریکی.
مشخصات نشر	: تهران: دوراندیشان، ۱۳۹۶ -
مشخصات ظاهری	: ج ۲: مصور (رنگی)، جدول (رنگی).
شابک	: ج. ۱: ۴۹-۷۸۹۶-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
مندرجات	: ج. ۱. اشخاص و محجورین، اموال و مالکیت، قواعد عمومی قراردادها، ضمان قهری
موضوع	: حقوق مدنی -- ایران
موضوع	: Civil rights -- Iran
رده بنی کنگ	: ۱۳۹۶ ک ۸۱۳/۵۰۰ KMH۵۰۰
رده بندی یویی	: ۵۵/۳۳۶
شماره کتابشناسی مل	: ۴۷۹۰ ۰۷

نام کتاب: کمک‌حافظه حقوق مدنی (جلد اول)

تألیف: دکتر مهدی فلاح خاریکی

ناشر: دوراندیشان

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

قطع: وزیری

چاپ: ایده آل

قیمت: ۳۲۰۰۰ تومان

شابک: ۴۰۰-۷۸۹۶-۶۰۰-۹۷۸

آدرس مرکز پخش:

تهران - خیابان انقلاب - روبروی خیابان ویلا - کوچه کندوان - کوچه پارسی - پلاک ۱، مجتمع دوراندیشان

تلفن: ۶۶۷۳۷۵۸۹ - ۶۶۷۳۷۶۲۹

www.Doorandishan.Net

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب برای انتشارات دوراندیشان محفوظ است و هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ و نشر تمام یا بخشی از این اثر را بدون موافقت کتبی ناشر به هر صورت اعم از فتوکپی، پلی کپی، جزوه و... شرعاً و قانوناً ندارد و متخلفین به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ هـ ش تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

به نام خدا

کتاب کمک حافظه حقوق مدنی که به پیشنهاد مؤسسه دوران‌دیشان و در دو جلد تألیف شده است، مطابق با سرفصل‌های آموزشی دانشگاه‌ها می‌باشد که از حقوق مدنی ۱ تا ۸ را در بر می‌گیرد. جلد نخست کتاب کمک حافظه حقوق مدنی، اختصاص به حقوق مدنی ۱ (اشخاص و محجورین)، حقوق مدنی ۲ (اموال و مالکیت)، حقوق مدنی ۳ (قواعد عمومی قراردادها و سقوط تعهدات) و حقوق مدنی ۴ (ضمان قهری) دارد و جلد دوم این کتاب شامل مباحث حقوق مدنی ۵ (خانواده)، حقوق مدنی ۶ و ۷ (عقود معین ۱ و ۲) و حقوق مدنی ۸ (شفاعت و وصیت راث) می‌باشد.

هدف عمده در کتاب پیش رو، سهیل، گیری و تدریس حقوق مدنی همراه با سرعت، جامعیت و دقت است. لذا سعی بر آن بوده است در بررسی طرح این مباحث از نمودارها، جدول‌ها، تقسیم‌بندی‌ها و شرح مسائل از طریق مثال‌ها و نمونه سوالات آزمون‌ها، گذشته، استفاده شود.

کتاب کمک حافظه حقوق مدنی، به عنوان یک کتاب کمک آموزشی حقوقی، وامدار منابع اصلی حقوق مدنی است که به قلم اساتید بزرگی همچون دکتر ناصر کاتونی، دکتر سید حسن امامی، دکتر محمد جعفر جعفری لنگرودی، دکتر مهدی شهیدی و دکتر سید حسن صفایی نگاشته شده و عموماً در دانشگاه‌ها و موسسات حقوقی به عنوان منابع دست اول معرفی و آرازش داده می‌شوند و در آزمون‌های حقوقی نیز موضوع طرح سوال قرار می‌گیرند. البته در جمع‌آوری مطالب و نگارش کتاب سعی شده است که گستردگی حقوق مدنی و حجم مطالب کتب اصلی مذکور، سبب نشود که کتاب حاضر به ملغمه‌ای از اختلاف دیدگاه‌ها بدل شود. از این رو، هر زمان که به ضرورت، به بیان اختلاف نظرات پرداخته شد، دیدگاه مختار در آزمون‌ها و یا نظر مشهور نیز ذکر شده است. علاوه بر این، کتاب پیش رو، از شرح مباحث جدید و قوانینی که به تازگی تصویب شده‌اند و نیز قوانین خاص مرتبط از قبیل مقررات قانون بیمه اجباری شخص ثالث مصوب ۱۳۹۵، قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱، قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۲، قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ در خصوص

مقدمه مؤلف

موجبات ضمان، غافل نشده و سعی بر آن شده است تا با ذکر آرای وحدت رویه و نظریات مشورتی مهم، بر غنای مطالب و جنبه کاربردی آن نیز افزوده شود.

امید است ماحصل این تلاش گسترده و طولانی که با تکیه بر تجربیات و تدریس چندین ساله در دانشگاه‌ها و هماهنگی با آخرین اصلاحات و الحاقات در قوانین و نیز آرای وحدت رویه هیات عمومی دیوان عالی کشور و دیوان عدالت اداری نگاشته شده، کنایی باشد که نه تنها به عنوان منبعی کامل برای دانشجویان و داوطلبان آزمون‌های حقوق در یادگیری حقوق مدنی بکار آید بلکه مورد توجه اساتید دانشگاه‌ها و موسسات حقوقی جهت تدریس حقوق مدنی و سایر کارجزاران حقوقی اعم از وکلا و قضات قرار گیرد.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از محترم مؤسسه علمی دوران‌دیشان جناب آقای حسین آبادی و همکاران محترم ایشان، که در به ثمر رسیدن این مهم، یاری‌ام نمودند، صمیمانه قدردانی نمایم.

با احترام

مهدی فلاح خاریکی

تابستان ۱۳۹۶

بخش نخست: حقوق مدنی ۱ (اشخاص و محجورین)

۱۶	• مفاهیم و اصطلاحات
۱۶	< شخص
۱۶	< شخصیت
۱۶	< وضاعت
۱۷	< احوال شخصیه
۱۷	< دایمی
۱۹	• حقوق مربوط به شخصیت
۱۹	< حقوق مربوط به شخصیت جسمی انسان
۲۰	< حقوق مربوط به شخصیت معنوی انسان
۲۱	< قراردادهای راجع به حق مربوط به شخصیت
۲۲	< سلب حقوق مدنی و آزادی
۲۴	• شخصیت و حقوق مدنی جنین
۲۵	< مصادیق تعهدات به نفع جنین معدوم (پیش از زایمان نطفه)
۲۵	< ممنوعیت سقط جنین و استثنای آن
۲۷	• نام و نام خانوادگی
۲۷	< تعیین نام
۲۸	< تعیین نام خانوادگی
۲۹	< استفاده از نام خانوادگی دیگری
۳۱	• پایان وجود شخص طبیعی
۳۱	< اقسام موت اشخاص طبیعی
۳۱	< آثار حقوقی مترتب بر موت
۳۳	• غایب مفقودالاثر
۳۴	< مراحل حمایت از غایب در امور مالی
۳۴	مرحله اول: وضع حقوق غایب بدون مداخله دادستان و نصب امین
۳۴	مرحله دوم: حفظ اموال غایب قبل از تعیین امین
۳۵	مرحله سوم: نصب امین برای اداره اموال غایب
۳۹	مرحله چهارم: دادن اموال به تصرف موقت ورثه
۴۱	مرحله پنجم: صدور حکم موت فرضی و دادن اموال به تصرف قطعی ورثه
۴۷	< امور غیرمالی غایب

فهرست مطالب

صفحه

عناوین

۴۹	• اقامتگاه
۴۹	◀ اقامتگاه عمومی (حقیقی)
۴۹	– معیار تعیین اقامتگاه اشخاص
۵۱	– تغییر اقامتگاه
۵۱	– اقامتگاه اجباری
۵۵	◀ اقامتگاه موردی (انتخابی)
۵۵	– خامه، انتخابی قراردادی
۵۶	– اقامتگاه انتخابی نیایی
۵۷	• اشخاص
۵۷	◀ انواع اشخاص
۵۷	◀ شخص حقوقی
۵۹	– اقسام اشخاص حقوقی
۶۰	– تابعیت اشخاص حقوقی
۶۱	• اهلیت و حجر
۶۱	◀ اقسام اهلیت و حجر
۶۶	◀ صغیر
۷۰	◀ سفیه
۷۳	◀ مجنون
۷۵	• نهادهای حمایت از محجورین
۷۶	◀ قیمومت
۸۰	◀ مراحل حمایت از محجور
۸۰	– مرحله اول: صدور حکم حجر
۸۴	– مرحله دوم: نصب قیم
۹۰	◀ اختیارات، وظایف، مسئولیت های قیم و حدود آن
۹۶	◀ ضمانت اجرای قواعد قیمومت
۹۸	◀ پایان قیمومت
۹۸	◀ استغای قیم

بخش دوم: حقوق مدنی ۲ (اموال و مالکیت)

• اموال	۱۰۴
< اموال مادی و غیرمادی (حقوق مالی)	۱۰۵
< اموال مثلی و قیمی	۱۰۹
< اعیان و منافع	۱۱۰
< اموال مصرف شدنی و قابل بقا	۱۱۳
< اموال منقول و غیرمنقول	۱۱۴
< نسب اموال به اعتبار اختصاص آنها	۱۲۳
< تقسیم اموال به اعتبار قابلیت انتقال	۱۳۳
• مالکیت	۱۳۸
< حدود اختیار مالک	۱۴۱
- محدودیت های ناشی از مجامعت	۱۴۱
- محدودیت های ناشی از قرض	۱۶۱
- محدودیت های ناشی از حفظ منافع عمومی	۱۶۲
< توابع مالکیت	۱۶۳
< اسباب تملک	۱۶۸
< زوال مالکیت	۱۷۰
< اثبات مالکیت (اماره تصرف)	۱۷۱
< دعاوی مالکیت و تعارض ادله	۱۷۳
• شاخه های مالکیت	۱۷۷
< حق انتفاع	۱۷۷
- اقسام حق انتفاع	۱۷۸
- برقراری حق انتفاع	۱۷۹
- حقوق و تکالیف منتفع	۱۸۱
- حقوق و تکالیف مالک	۱۸۲
- اسباب زوال حق انتفاع	۱۸۳
< حق ارتفاق	۱۸۵
- اقسام حق ارتفاق	۱۸۸
- شرایط برقراری حق ارتفاق	۱۸۹
- شیوه اجرای حق ارتفاق	۱۹۰
- هزینه اجرای حق ارتفاق	۱۹۰
- تکالیف مالک	۱۹۱
- حریم املاک	۱۹۲

فهرست مطالب

صفحه

عناوین

بخش سوم: حقوق مدنی ۳ (قواعد عمومی قراردادها و سقوط تعهدات)

۱۹۶	• مفاهیم و اصطلاحات.....
۱۹۶	◀ عمل حقوقی.....
۱۹۶	◀ واقع حقوقی.....
۱۹۶	◀ معامله.....
۱۹۷	◀ تعهد.....
۱۹۷	◀ عقد.....
۱۹۸	◀ شبه عقد.....
۱۹۹	• اقسام عقد.....
۱۹۹	◀ اقسام عقد به اعتبار در م.....
۱۹۹	۱. عقد لازم.....
۲۰۲	۲. عقد خیارى.....
۲۰۳	۳. عقد جایز.....
۲۰۹	◀ اقسام عقد از جهت تعدد یا وحدت موضوع یا مور.....
۲۰۹	۱. عقد معوض.....
۲۰۹	۲. عقد غیر معوض (مجانی).....
۲۱۱	◀ اقسام عقد به اعتبار وجود شرط در آن.....
۲۱۱	۱. عقد مطلق.....
۲۱۱	۲. عقد مشروط.....
۲۱۲	◀ اقسام عقد به اعتبار وجود تشریفات.....
۲۱۲	۱. عقد رضایی.....
۲۱۲	۲. عقد تشریفاتی.....
۲۱۳	۳. عقد عینی.....
۲۱۵	◀ اقسام عقد به اعتبار ساختار آن.....
۲۱۵	۱. عقد معین.....
۲۱۵	۲. عقد غیر معین.....
۲۱۷	◀ اقسام عقد به اعتبار کیفیت انشاء.....
۲۱۷	۱. عقد منجز.....
۲۱۷	۲. عقد معلق.....

فهرست مطالب

صفحه	عناوین
۲۲۳	• شرایط اساسی صحت قراردادها.....
۲۲۵	< قصد طرفین و رضای آنها.....
۲۵۵	< اهلیت طرفین عقد.....
۲۵۸	< شرایط مورد معامله.....
۲۶۲	< مشروعیت جهت معامله.....
۲۶۷	• آثار قرارداد.....
۲۶۷	< عمل ابروم قراردادها.....
۲۶۸	< اصل صحت.....
۲۶۸	< قاعده عرف و عادت.....
۲۷۰	• خسارت ناشی از عدم قصد (مسئولیت قراردادی).....
۲۷۰	< شرایط مطالبه خسارت.....
۲۷۸	< شرایط معافیت از مسئولیت قرارداد.....
۲۸۰	• اصل نسبی بودن اثر قراردادها.....
۲۸۰	< مقایسه با اصل قابل استناد بودن قراردادها.....
۲۸۱	< استثنائات وارد بر اصل نسبی بودن قراردادها.....
۲۸۱	- تعهد به نفع ثالث.....
۲۸۴	- عقود جمعی.....
۲۸۵	• شروط ضمن عقد.....
۲۸۶	< اقسام شروط ضمن عقد.....
۲۸۶	- اقسام شرط ضمن عقد با توجه به موضوع آن.....
۲۸۶	۱. شرط صفت.....
۲۹۳	۲. شرط نتیجه.....
۲۹۴	۳. شرط فعل.....
۲۹۹	- شروط باطل مبطل و غیرمبطل عقد.....
۲۹۹	- اقسام شروط باطل غیرمبطل عقد.....
۳۰۰	- اقسام شروط باطل و مبطل عقد.....
۳۰۲	• معاملات فضولی.....
۳۰۴	< وضعیت حقوقی معامله فضولی.....
۳۰۵	< حق و تکلیف اصیل در معامله فضولی.....
۳۰۷	< اثر اجازه معامله فضولی.....

فهرست مطالب

صفحه

عناوین

۳۱۰.....	رابطه‌ی اشخاص در معامله‌ی فضولی.....
۳۱۵.....	• سقوط تعهدات.....
۳۱۶.....	وفا‌ی به عهد.....
۳۲۶.....	اقاله.....
۳۳۰.....	ابرا.....
۳۳۲.....	تبدیل عهد.....
۳۳۵.....	تخریب.....
۳۳۹.....	مالکیت ما فی الذمه.....
۳۴۰.....	• خیارات.....
۳۴۰.....	اوصاف خیار.....
۳۴۲.....	اجرای خیار.....
۳۴۸.....	انتقال خیار.....
۳۵۱.....	اسقاط خیار.....
۳۵۲.....	اقسام خیار.....
۳۵۰.....	- خیارهای مختص بیع.....
۳۵۰.....	- خیارهای مشترک.....
۳۵۳.....	- خیار شرط.....
۳۵۵.....	- خیار رؤیت و تخلف وصف.....
۳۵۷.....	- خیار غبن.....
۳۶۰.....	- عیب.....
۳۶۹.....	- خیار تدلیس.....
۳۷۱.....	- خیار تبعض صفقه.....
۳۷۱.....	- خیار تعذر تسلیم.....
	بخش چهارم: حقوق مدنی ۴ (ضمان قهری)
۳۷۶.....	• موجبات ضمان قهری.....
۳۷۶.....	وضع ید غیر امانی بر مال دیگری.....
۳۷۶.....	بهره مند شدن از مال یا کار دیگری.....
۳۷۶.....	اضرار به دیگری.....
۳۷۷.....	• مسئولیت ناشی از استیلا‌ی نامشروع بر حق دیگری.....
۳۷۸.....	غصب و آنچه در حکم غصب است.....

فهرست مطالب

صفحه

عناوین

۳۷۸	- مفهوم غصب و عناصر تحقق غصب
۳۸۱	- شبه غصب
۳۸۲	- آثار غصب
۳۹۵	- سقوط ضمان غاصب
۳۹۸	- تضامن
۴۰۱	- توزیع مسئولیت در رابطه میان غاصبان
۴۰۲	- ایفاء ناروا
۴۰۳	- شرایط تحقق ایفاء ناروا
۴۰۵	- اثر ایزی ناروا
۴۰۷	- مسئولیت ناشی از ادعا
۴۰۷	- استیفاء مشروع
۴۰۷	- مفهوم استیفاء مشروع
۴۰۸	- استیفاء از عمل غیر
۴۱۰	- استیفاء از مال غیر
۴۱۲	- استیفاء نامشروع (استفاده بلاجهت)
۴۱۲	- مفهوم استفاده بلاجهت
۴۱۲	- شرایط تحقق استفاده بلاجهت
۴۱۴	- اداره فصولی مال غیر
۴۱۴	- عناصر اداره فصولی
۴۱۵	- شرایط تحقق اداره فصولی
۴۱۹	- آثار اداره فصولی
۴۲۲	• مسئولیت ناشی از اضرار به غیر (مسئولیت مدنی)
۴۲۲	- مفهوم مسئولیت مدنی
۴۲۳	- نظریات پیرامون مبنای مسئولیت مدنی
۴۲۹	- مبنای مسئولیت در نظام حقوقی ایران
۴۳۲	- امکان جمع مسئولیت قراردادی و قهری یا انتخاب یکی از آنها
۴۳۴	- ارکان مسئولیت مدنی
۴۳۴	- وقوع ضرر
۴۵۰	- ارتکاب فعل زیانبار
۴۵۰	- رکن اول: مصادیق اضرار مباح
۴۵۵	- رکن دوم: مسئولیت ناشی از فعل غیر

فهرست مطالب

عناوین

صفحه

- رکن سوم: رابطه سببیت میان ضرر و فعل زیانبار.....	۴۶۷
- عوامل قطع کننده رابطه سببیت.....	۴۶۸
الف- قوه قاهره.....	۴۶۸
ب- فعل ثالث.....	۴۷۰
ج- تقصیر زیان دیده.....	۴۷۱
< اجتماع سبب و مباشر.....	۴۷۳
- تعیین مسئول در فرض اجتماع سبب و مباشر.....	۴۷۳
- تعیین مسئول در فرض اجتماع اسباب.....	۴۷۶
- تعیین مسئول در فرض اجتماع مباشرین.....	۴۷۶
< شیوه های جبران خسارت.....	۴۷۸
۱. جبران از طریق اعدا به نفع سبب از بین بردن منبع ضرر.....	۴۷۸
۲. جبران در فرض اتلاف و تسبیب ثالث.....	۴۷۸
۳. جبران ضرر آینده (عدم النفع).....	۴۸۰
۴. جبران ضرر معنوی.....	۴۸۴
< تخفیف میزان خسارت.....	۴۸۴
< قرارداد عدم مسئولیت.....	۴۸۵
< رضای زیان دیده در اعمال پزشکی.....	۴۸۵
• خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از زمین لرزه و آتش سوزی و ریلی.....	۴۸۸
< انعقاد قرارداد بیمه.....	۴۸۸
- انتقال خودرو و آثار آن بر بیمه نامه.....	۴۹۰
- ضمانت اجرای فقدان بیمه نامه.....	۴۹۰
- استثنائات مسئولیت و پوشش بیمه.....	۴۹۱
< مسئول پرداخت خسارات اشخاص ثالث.....	۴۹۳
< حقوق و تعهدات بیمه گر.....	۴۹۶
< حقوق و تعهدات صندوق تامین خسارت های بدنی.....	۵۰۴
کلید بیازماییم.....	۵۰۹
کتابنامه.....	۵۳۴